GROEN ONTWIKKEL FONDS BRABANT

Jaarrekening en bestuursverslag 2022

Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V.

VERSIE 21 juni 2023

Algemene gegevens

Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V.
Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC ’s-Hertogenbosch

Nummer Kamer van Koophandel: 60590785

Foto’s

De foto’s in dit verslag komen uit de meest recente informatie- en inspiratiegidsen van Groen Ontwikkelfonds Brabant en illustreren wat er in de afgelopen jaren al aan natuurplannen is ontwikkeld én uitgevoerd.

De foto op de voorpagina is gemaakt in Diessen waar een voormalig landbouwperceel in Diessen wordt omgevormd tot een mooi nieuw natuurgebied.

Voorwoord

2022 was jaar een jaar met hoogte- en helaas ook dieptepunten.

In het afgelopen jaar hebben veel mensen hard gewerkt aan de ontwikkeling van nieuwe natuur in Brabant. Het heeft ervoor gezorgd dat het aantal gerealiseerde, en het aantal in aanleg zijnde, hectares nieuwe (ondernemende) natuur in 2022 hoog was.
Het is aan de inzet en betrokkenheid van veel natuurmakers te danken dat in het voorbije jaar op veel plekken in Brabant de schop in de grond ging. Dat verdient een groot compliment!

Eind 2022 besloot de provincie om, mede ingegeven door een bezuiniging op de provinciale middelen voor nieuwe natuur, vooralsnog het subsidieplafond voor het provinciale deel van het Natuurnetwerk Brabant (NNB) niet opnieuw open te stellen. Daardoor hebben wij zo'n 500 hectare aan plannen voor provinciaal NNB moeten weigeren. Dat deed én doet nog steeds pijn.

Daarom zijn wij sinds de bekendmaking van het besluit druk bezig om, samen met de provincie, te bezien of de mooie plannen van (ondernemende) natuurmakers toch doorgang kunnen vinden. Daar zijn we ten tijde van het schrijven van dit voorwoord nog volop mee bezig.

Graag wil ik eindigen met een positieve noot.
De natuur- en wateropgaven in Brabant zijn groot. Dat geldt ook voor de onzekerheid over wat er de komende jaren in onze provincie te gebeuren staat. De stikstofreductie en de zorgen over de staat van de natuur beheersen het nieuws.
Het is hoopvol om te zien dat zoveel particulieren, stichtingen, verenigingen, (agrarische) ondernemers, gemeenten en waterschappen zich inzetten om die nieuwe (ondernemende) natuur voor elkaar te krijgen. Het is aan hun sterke motivatie en grote doorzettingsvermogen te danken dat hen dat ook op steeds grotere schaal lukt. Hoe moeizaam het soms ook is.
Het persoonlijke commitment van zovelen verdient het om ook op het NOS-Journaal genoemd te worden. Meer aandacht voor de verbindende krachten in dit land;
ik wens het ons toe in 2023 - en verder.

Groen Ontwikkelfonds Brabant heeft in 2022 een ode gebracht aan 10 natuurmakers. Onder hen Rian Bruurs en Henk Jansen van Vereniging Natuur & Milieu Hilvarenbeek, die een speciaal voor de natuurmakers geschreven gedicht van Merel Morre ontvingen. www.groenontwikkelfondsbrabant.nl/gedicht

In dit document leest u wat in 2022 is bereikt en hoe we er financieel voor staan. Ook blikken we vooruit naar wat er nog te doen valt. Het Natuurnetwerk Brabant is nog niet klaar en de uitdagingen die we tegenkomen op weg naar het realiseren van onze ambitie (een robuust en aaneengesloten natuurnetwerk in Brabant in 2027) zijn alleen maar groter geworden.
Ons jaarplan 2023 heeft als titel *"Natuur realiseren in roerige tijden"* meegekregen. Roerig zijn de huidige tijden zeker. Toch ben ik ervan overtuigd dat het ook in 2023 weer gaat lukken om een stap dichter bij ons einddoel te komen. Met dank aan al die Brabantse natuurmakers.

Mary Fiers
directeur Groen Ontwikkelfonds Brabant

Mocht u meer willen weten over wat wij doen, kijk dan op www.groenontwikkelfondsbrabant.nl.

Heeft u vragen, suggesties of opmerkingen over dit bestuursverslag, de jaarrekening of onze activiteiten en prestaties, neem dan vooral contact met ons op via info@groenontwikkelfondsbrabant.nl.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave

1. Bestuursverslag 2022

1.1 Over dit bestuursverslag en de jaarrekening 7
1.2 Over Groen Ontwikkelfonds Brabant 7
1.3 Organisatie en medewerkers 8
1.4 Corporate Governance 8
1.5 Corona 11
1.6 KPI's 11
1.7 Jaarcijfers 15
1.8 Risico's 15
1.9 Evaluatie Groen Ontwikkelfonds Brabant door KplusV 17
1.10 2023 en verder 19

2. Jaarrekening 2022

2.1 Balans per 31 december 2022 21
2.2 Winst en Verliesrekening over 2022 22
2.3 Kasstroomoverzicht 2022 23
2.4 Toelichting op de jaarrekening 24
2.4.1 Algemeen 24
2.4.2 Grondslagen voor balanswaardering 27
2.4.3 Grondslagen voor resultaatbepaling 29
2.5 Toelichting op de balans 32
2.6 Toelichting op de winst- en verliesrekening 35
2.7 Niet in de balans opgenomen verplichtingen 38
2.8 WNT-verantwoording 2022 40
2.9 Overige gegevens 41

- Vaststelling en goedkeuring jaarrekening
- Statutaire regeling betreffende de bestemming van het resultaat
- Voorstel bestemming resultaat 2022
- Ondertekening door directie en aandeelhouder
- Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

*In het voorjaar van 2022 is het **natuurgebied Maashorst,** in het noordoosten van Brabant, uitgebreid met 30 hectare aan nieuwe natuur. Een groot gedeelte van de nieuwe natuur is nu ingericht als extra begrazingsgebied voor de wisenten, taurossen en Exmoor pony's, die er vrij rondlopen.*

1. Bestuursverslag 2022

1.1 Over dit bestuursverslag en jaarrekening

Met dit bestuursverslag en jaarrekening legt Groen Ontwikkelfonds Brabant verantwoording af over haar activiteiten en prestaties in 2022.

1.2 Over Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V.

Groen Ontwikkelfonds Brabant is een zelfstandige B.V., met provincie Noord-Brabant als enig aandeelhouder. Onze statutaire vestigingsplaats is ’s-Hertogenbosch onder Kamer van Koophandel-nummer 60590785. Ons bezoekadres is Brabantlaan 3 te ’s-Hertogenbosch.

Groen Ontwikkelfonds Brabant ondersteunt particulieren, ondernemers, stichtingen, collectieven en overheden bij het realiseren van nieuwe natuur in Brabant. Het fonds is in 2014 opgericht, met de opdracht om voor eind 2027 het Natuurnetwerk Brabant (NNB) te realiseren. Bij aanvang was het doel om ongeveer 10.000 hectare nieuwe natuur aan te leggen. Om deze klus te kunnen klaren heeft Groen Ontwikkelfond Brabant geld en grond beschikbaar. Het geld en de grond worden ingezet om de makers van nieuwe natuur te ondersteunen. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat Groen Ontwikkelfonds Brabant zelf nieuw aangelegde natuur in eigendom blijft houden. Uiteindelijk verkopen wij onze grondposities, met uiteraard een notariële verplichting tot duurzame instandhouding van de natuur.

Groen Ontwikkelfonds Brabant in 2022

In 2022 kochten we ruim 100 hectare ruilgrond en ongeveer 35 hectare grond in het Natuurnetwerk Brabant (NNB). We verkochten ongeveer 45 hectare grond. Ook werd subsidie verstrekt voor bijna 600 hectare aan verwerving en functiewijziging van grond en voor ruim 700 hectare aan inrichting van natuurpercelen.

Aantal hectares nieuwe natuur in subsidiebeschikkingen 2022

Verwerving/functiewijziging provinciale NNB en rijks-NNB	582,4961 ha
Inrichting provinciale NNB en rijks-NNB	708,1684 ha
EVZ: verwerving/functiewijziging en inrichting	9,6905 ha
TOTAAL	**1300,355 ha**

* verwerving en inrichting zijn vaak 1 beschikking

Aantal hectares aangekocht en verkochte grond in 2022

Doel	Aankoop	Verkoop
Rijks NNB	13,8790 ha	10,5643 ha
Provinciale NNB	8,6350 ha	12,0895 ha
Combinatie provinciaal deel NNB en buiten NNB		
Combinatie rijksdeel-NNB en buiten NNB	4,6470 ha	
EVZ	5,9420 ha	0,2210 ha
Ruilgrond	103,3112 ha	22,7755 ha

1.3 Organisatie en medewerkers
In totaal werken er ongeveer 25 mensen (deels parttime) voor Groen Ontwikkelfonds Brabant. Twee van deze medewerkers zijn in loondienst bij het fonds.
Een groot aantal medewerkers is gedetacheerd vanuit provincie Noord-Brabant. Waar het gaat om het aan- en verkopen van grond, verpachtingen en taxaties en onze bedrijfsadministratie werken wij samen met het Ontwikkelbedrijf van provincie Noord-Brabant. Het Ontwikkelbedrijf voert deze diensten in opdracht van Groen Ontwikkelfonds Brabant uit. Daarvoor is een Service Level Agreement (SLA) ondertekend.
Daarnaast maken wij gebruik van de expertise van medewerkers van de afdelingen Finance & Control en Financiële Administratie van provincie Noord-Brabant. Ook zij werken op uurbasis, via een Service Level Agreement, voor Groen Ontwikkelfonds Brabant. Tot slot werken we voor specifieke taken en projecten, in beperkte mate, samen met zzp'ers.

1.4 Corporate Governance
Groen Ontwikkelfonds Brabant hanteert de best-practice-bepalingen uit de Nederlandse Corporate Governance Code als leidraad voor goed ondernemingsbestuur.
Het fonds had in 2022 geen Raad van Commissarissen. Afgelopen jaar is wél het besluit genomen om een Raad van Commissarissen te gaan benoemen. De procedure daarvoor is begin 2023 gestart.
Provincie Noord-Brabant is enig aandeelhouder. Ten minste twee keer per jaar is er een Algemene Vergadering van Aandeelhouders. In het voorjaar worden de jaarrekening en het bestuursverslag vastgesteld, in het najaar het jaarplan en de begroting.
Groen Ontwikkelfonds Brabant heeft een eenhoofdige directie. De directeur is ook statutair directeur. Het mandaat van de directeur is vastgelegd in het directiereglement.

Aangepaste aandeelhoudersinstructie
Op 12 december 2022 heeft de Vergadering van Aandeelhouders een herziene versie van de Aandeelhoudersinstructie van Groen Ontwikkelfonds Brabant vastgesteld. De belangrijkste wijzigingen waren de aanpassing van de maatschappelijke opgave en het beschikbare budget van het provinciaal deel van het Natuurnetwerk Brabant en de ecologische verbindingszones. De aanpassing van het beschikbaar budget was een rechtstreeks gevolg van de bezuiniging op de provinciale middelen voor natuur.
Ook de maatschappelijke opgave/opdracht van het rijksdeel NNB is aanpast.

Aanvullende opdracht verkoop (natuur)grond
In 2022 kreeg Groen Ontwikkelfonds Brabant de aanvullende opdracht om ingerichte natuur (deels ingericht en deels nog in te richten) te verkopen in De Peelvenen en het Markdal. In 2022 is gestart met het uitvoeren van deze opdracht. Hiervoor is met ingang van 2023 extra personele capaciteit beschikbaar.

Bezoldiging
Directeur Mary Fiers is ook statutair directeur. De publicatieplicht zoals opgenomen in de Wet Normering Topinkomens (WNT-II) is van toepassing op de bezoldiging van de directeur en past binnen de wettelijke kaders.

In de Hogerwaardpolder in Woensdrecht heeft Brabants Landschap drie percelen voormalige landbouwgrond als natuur ingericht. Nauwelijks een half jaar na de oplevering van de percelen is de Hogerwaardpolder vogelrijker dan ooit tevoren.

Advies- en investeringscommissie

Groen Ontwikkelfonds Brabant voert de subsidieregeling Realisering Natuurnetwerk Noord-Brabant in mandaat uit. De adviescommissie Realisering Natuurnetwerk Noord-Brabant is een adviescommissie van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant. De commissie levert een inhoudelijk deskundige bijdrage aan de uitvoering van de subsidieregeling Realisering Natuurnetwerk Noord-Brabant. De commissie adviseert de directeur van Groen Ontwikkelfonds Brabant over bij het fonds ingediende subsidieaanvragen, die bijdragen aan de realisatie van het Natuurnetwerk Brabant.
De commissie bestaat uit een voorzitter en vier leden. De commissieleden zijn geselecteerd op hun kennis van (nieuwe) natuur, financiering en ondernemerschap. Zij worden benoemd door Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant.

De investeringscommissie Grondtransacties adviseert de directeur van Groen Ontwikkelfonds Brabant over grondtransacties, die onderdeel vormen van plannen die bijdragen aan het realiseren van nieuwe natuur in Brabant. De commissieleden worden benoemd door de directeur van Groen Ontwikkelfonds Brabant.
Momenteel heeft de investeringscommissie Grondtransacties dezelfde samenstelling als de adviescommissie Realisering Natuurnetwerk Noord-Brabant.

Accountant

Baker Tilly voerde in oktober 2022 een interim-controle uit naar de administratieve organisatie en interne beheersing. Zij rapporteerde over de bevindingen in een verslag. Deze resultaten zijn op 6 februari besproken met de directeur, de medewerkers die de administratie voeren en onze contactpersoon voor de accountant. Naar aanleiding van dit

gesprek heeft GroenOntwikkelfonds Brabant op 27 februari 2023 een notitie opgesteld over de werkwijze bij subsidieverleningen en lastnemingen.
De accountant gaf vervolgens tijdens een ingelast gesprek op 2 juni 2023 aan dat de lastneming van de inrichtingssubsidie alsnog anders verwerkt moest worden in de jaarrekening 2022.
Vervolgens is de jaarrekening 2022 op dit onderdeel aangepast. Hierdoor was er ten tijde van de geplande aandeelhoudersvergadering op 8 juni 2023 helaas nog geen goedkeurende accountantsverklaring.

Het moge duidelijk zijn dat dit alles vraagt om een goede evaluatie. De aandeelhouder heeft aangegeven hiertoe graag, in afstemming met de directeur van Groen Ontwikkelfonds Brabant, het initiatief te willen nemen.

Ook werd geadviseerd om de leden van de AC-IC, omwille van de informatieveiligheid, een emailadres van @brabant te geven. Dit advies wordt opgevolgd.

Jaarrekening
De jaarrekening van Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. is een belangrijk document, op basis waarvan provincie Noord-Brabant (100 % aandeelhouder) kan beoordelen hoe uitvoering wordt gegeven aan de opdracht zoals verwoord in de Aandeelhoudersinstructie.
De jaarrekening wordt, conform de oprichtingsstatuten, vastgesteld door de Algemene Vergadering. De jaarrekening geeft een overzicht van de financiële situatie en bestaat uit onder andere een balans en een winst- en verliesrekening over het voorgaande jaar.

Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. in geclassificeerd als een middelgrote onderneming. Deze jaarrekening voldoet aan de wettelijke eisen die daaruit voortvloeien.

1.5 Corona

Corona heeft in 2022 nagenoeg geen invloed gehad op de aanleg van nieuwe natuur in Brabant. Integendeel, 2022 was voor de realisatie van nieuwe natuur opnieuw een productief jaar.

1.6 Kritische Prestatie Indicatoren

Halfjaarlijks rapporteert Groen Ontwikkelfonds Brabant over wat is gerealiseerd. Wij doen dat op basis van, door Provinciale Staten vastgestelde, Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's). Wij geven inzicht in zowel de prestaties van het voorgaande halfjaar als de cumulatieve prestatie.
Het belangrijkste doel van Groen Ontwikkelfonds Brabant is het Natuurnetwerk Brabant gerealiseerd te hebben in 2027. Het hoofddoel, onze maatschappelijke opgave/opdracht, is opgeknipt in 5 subdoelen:

1. verwerving of functiewijziging van grond in het provinciale natuurnetwerk;
2. verwerving of functiewijziging van grond in het rijksdeel van het natuurnetwerk;
3. inrichting van het provinciale natuurnetwerk;
4. inrichting van het rijksdeel van het natuurnetwerk;
5. verwerving of functiewijziging en inrichting van Ecologische Verbindingszones (EVZ's).

Eind 2022 kunnen we constateren dat de gewijzigde aandeelhoudersinstructie (d.d. 12 december 2022), in vergelijking met voorgaande jaren, per direct grote invloed heeft op de realisatiecijfers. Om twee redenen:

1. de omvang van te realiseren maatschappelijke opgave/opdracht in hectares nieuwe natuur is <u>toegenomen</u>. Dat geldt voor zowel het provinciale deel NNB (verwerving/functiewijziging en inrichting) als voor het rijksdeel NNB (verwerving/functiewijziging);
2. de beschikbare financiële middelen zijn <u>afgenomen</u> vanwege bezuiniging op de middelen voor het provinciaal deel van het NNB en de ecologische verbindingszones.

<u>Provinciaal deel NNB</u>
De resultaten aan het einde van 2022 laten zien dat, als we het <u>beschikbare budget</u> in ogenschouw nemen, Groen Ontwikkelfonds Brabant met het provinciale deel van het NNB (verwerving/functiewijziging) bijna 'klaar' is. Er is namelijk sprake van 96% uitputting, inclusief het onderhanden werk.
Gerekend naar het <u>aantal hectares</u> is het provinciale deel van het NNB (verwerving/functiewijziging en inrichting), zoals vastgelegd in de herziene aandeelhoudersinstructie d.d. 12 december 2022, nog niet gereed. Eind 2022 was 71% gerealiseerd, inclusief onderhanden werk.

Dit verschil kan worden verklaard door de bezuiniging op de provinciale middelen; de maatschappelijke opgave/opdracht is toegenomen en het beschikbaar budget afgenomen. In de aandeelhoudersinstructie staat verwoord dat Groen Ontwikkelfonds Brabant uiteraard niet gehouden is aan het realiseren van de gehele opgave als daar onvoldoende middelen voor beschikbaar zijn of komen. Sinds begin 2023 is Groen Ontwikkelfonds Brabant in overleg met provincie Noord-Brabant over mogelijk aanvullende financiële middelen om de restopgave alsnog te kunnen realiseren.

Doel	Opdracht in hectares (conform nieuwe aandeelhoudersinstructie)	Inclusief onderhanden werk	Exclusief onderhanden werk
NNB provinciaal: verwerving/functiewijziging	2.559	71%	65%
NNB provinciaal: inrichting	2.559	63%	29%

Doel	Budget in euro's (conform nieuwe aandeelhoudersinstructie)	Inclusief onderhanden werk	Exclusief onderhanden werk
NNB provinciaal: verwerving/functiewijziging	64.453.425	96%	89%
NNB provinciaal: inrichting	7.028.292	76%	54%

Rijksdeel NNB

Het rijksdeel van het Natuurnetwerk Brabant laat een ander beeld zien.
Afgemeten aan het aantal hectares zijn we voor wat betreft de realisatie van het rijksdeel NNB (verwerving/functiewijziging) iets over de helft. Eind 2022 was 53% gerealiseerd, inclusief onderhanden werk. Dat het resultaat procentueel lager ligt dan in 2021 (was 57%) is te verklaren uit de ophoging van onze maatschappelijke opgave/opdracht (van 3.474 hectare naar 4.032 hectare).

Kijken we naar het beschikbare budget voor wat betreft het rijksdeel NNB dan boeken we een behoorlijk gunstig resultaat. Dat is vooral te danken een positief exploitatieresultaat in de periode 2014-2022 en omdat we de subsidiebedragen voor Rijks NNB tot op heden lager zijn dan de gehanteerde normbedragen in de businesscase.

Doel	Opdracht in hectares (conform nieuwe aandeelhoudersinstructie)	Inclusief onderhanden werk	Exclusief onderhanden werk
NNB rijks: verwerving/functiewijziging	4.032	53%	47%
NNB rijks: alleen inrichting	5.684	26%	17%

Doel	Budget in euro's (conform nieuwe aandeelhoudersinstructie)	Inclusief onderhanden werk	Exclusief onderhanden werk
NNB rijks: verwerving/functiewijziging	192.209.993	26%	18%
NNB rijks: alleen inrichting	50.800.558	12%	7%

Provinciaal deel NNB

De realisatie van de Ecologische Verbindingszones laat, evenals voorgaande jaren, een zeer zorgelijk beeld zien. Deze realisatie loopt fors achter. De provincie heeft in 2022, in het nieuwe beleidskader Natuur, besloten dat de realisatie van de Ecologische Verbindingszones pas in 2035 gereed hoeft te zijn.

Eind 2022 stond de teller aan gerealiseerde hectares Ecologische Verbindingszones op 1/3e, inclusief onderhanden werk, van het uiteindelijke doel.

Doel	Opdracht in hectares (conform nieuwe aandeelhoudersinstructie)	Inclusief onderhanden werk	Exclusief onderhanden werk
EVZ: verwerving/functiewijziging en inrichting	1.280	33%	8%

Doel	Budget in euro's (conform nieuwe aandeelhoudersinstructie)	Inclusief onderhanden werk	Exclusief onderhanden werk
EVZ: verwerving/functiewijziging en inrichting	78.468.862	37%	5%

Conclusie

Kijkend naar de prestaties in 2022 valt opnieuw de zeer succesvolle realisatie van het provinciale deel van het NNB op. Daar staat tegenover dat het helaas ook in 2022 niet is gelukt om de achterstand bij de realisatie van de EVZ's en de inrichting van het rijksdeel NNB in te halen. Ook de ophoging van de opdracht voor het rijksdeel van het Natuurnetwerk (functiewijziging/verwerving) zorgt ervoor dat we de komende jaren nog stevig aan de bak moeten op dit onderdeel.

In ons jaarplan 2023 is veel aandacht besteed aan hoe we dat willen doen. Overigens heeft Provinciale Staten in het nieuwe Beleidskader Natuur (2022) bepaald dat de uitvoering van de inrichting van het NNB – en dus niet het moment van het beschikbaar komen van de grond en/of het moment van het afgeven van de subsidiebeschikking voor de inrichting- mag doorlopen tot 2030. De realisatie van de Ecologische Verbindingszones mag doorlopen tot 2035. Deze nieuwe beleidsuitgangspunten zijn nog niet vertaald in de opdracht aan Groen Ontwikkelfonds Brabant.

Achterstand realisatie inrichting van het rijksdeel NNB
De achterstand bij de inrichting van het rijksdeel NNB is deels te verklaren vanuit de samenhang met hydrologische maatregelen. Er wordt in deze gebiedsprocessen vaak gewacht met de ecologische inrichtingsmaatregelen tot het moment waarop voor een heel gebied ook de hydrologische maatregelen genomen kunnen worden. Daarvoor moeten meerdere aaneengesloten percelen beschikbaar zijn. Er wordt dus niet gestart met de inrichting totdat ook het laatste perceel beschikbaar is. In het huidige tempo gaan wij het niet halen om in 2027 dit deel van onze maatschappelijke opgave/opdracht gereed te hebben. Ook niet als de eindtermijn van de realisatie van de inrichting opschuift naar 2030. Het knelpunt zit namelijk in het beschikbaar krijgen van de grond.
In ons jaarplan 2023 geven we aan wat er volgens ons nodig is om de doelstelling wel te realiseren binnen de gestelde termijn. Het inzetten van minder vrijblijvende instrumenten op een aantal gerichte locaties is hierbij noodzakelijk. Het is aan provincie Noord-Brabant om te bepalen of dat al dan niet wordt gedaan.

Achterstand realisatie EVZ's
Het is niet realistisch te verwachten dat we in 2027 klaar zijn met de aanleg van ecologische verbindingszone. Provincie Noord-Brabant heeft daarom in 2022 besloten dat de realisatie pas in 2035 afgerond hoeft te zijn, in plaats van in 2027. Dat geeft meer lucht. Ondanks het verschuiven van de einddatum heeft Groen Ontwikkelfonds Brabant nog steeds grote zorgen over de haalbaarheid van het streven naar de realisatie van meer ecologische verbindingszones. In ons jaarplan 2023 geven we aan wat er volgens ons nodig is om de eerder uitgesproken ambitie te kunnen waarmaken. We zijn hierover in gesprek met provincie Noord-Brabant.

Drie families planten, als compensatie voor hun footprint, nieuwe bossen aan. Samen met vrienden onderhouden zij nu 6 hectare bos aan de Bergbosweg en Keunenhoek in gemeente Cranendonck.

1.7 Jaarcijfers

In de winst en verliesrekening houden de opbrengsten en de kosten elkaar in evenwicht waardoor de winst ieder jaar op nihil uitkomt. Er is € 29,6 miljoen aan subsidies verstrekt ten opzichte van € 23,4 miljoen in het jaar ervoor. Dat is opnieuw een stevige stijging.

Op de balans staat een totaal aan activa en passiva van €7,5 miljoen.

Het fonds bezit geen eigen vermogen en heeft alleen kortlopend vreemd vermogen op de balans staan. Vanwege de verhouding met de provincie is de solvabiliteit gewaarborgd. De enige grote debiteur is de provincie, zodat er geen risico bestaat op wanbetaling.

1.8 Risico's

Twee jaarlijks herijken we ons risicodocument. Begin 2021 hebben we een top 4 van grootste risico's benoemd bij het realiseren van (ondernemende) nieuwe natuur.
De top 4 van risico's zoals destijds omschreven:

1. **Onvoldoende nieuwe initiatiefnemers**
   Hoewel zich in de afgelopen jaren in Brabant redelijk veel nieuwe initiatiefnemers[1] hebben gemeld voor de realisatie van nieuwe natuur, blijft het risico dat onvoldoende (nieuwe) partijen zich melden om ook een bijdrage te leveren aan het realiseren van het Natuurnetwerk Brabant. De natuurorganisaties en waterschappen geven zelf aan dat zij slechts 50% van de nieuwe nog te realiseren natuur willen gaan beheren. Willen we succesvol zijn dan hebben we nieuwe initiatiefnemers nodig die de nieuwe natuur realiseren én willen beheren.
2. **Risico's samenhangend met toenemend grondbezit**
   Vanwege de uitbreiding van de grondopdracht (eind 2017) aan Groen Ontwikkelfonds Brabant zijn de risico's, die hiermee samenhangen, ook groter geworden.
3. **Uitvoeringskracht gebiedsprocessen**
   In de komende jaren komt een aantal nieuwe opgaven op Brabant af. De verdrogings- en stikstofaanpak hangen nauw samen met de opdracht van Groen Ontwikkelfonds Brabant om meer nieuwe natuur te realiseren. Veelal, maar niet altijd, gaat het om dezelfde gebieden. De stapeling van deze opgaven, die bovendien hoge urgentie hebben, stelt hoge eisen aan de (gebiedsgerichte) uitvoeringskracht. Het succes valt of staat met het samenbrengen van die grote samenhang in de uitvoering.
4. **Organisatie Groen Ontwikkelfonds Brabant**
   Groen Ontwikkelfonds Brabant is een relatief kleine organisatie met een bijzondere opbouw. Deze wijze van organiseren bergt twee risico's in zich:
   - slechts één medewerker[2] is in de dienst van de BV. Daarnaast wordt een aantal mensen vanuit de provinciale organisatie gedetacheerd en worden voor een aantal taken, via een SLA, medewerkers van de provincie ingehuurd. Met name de keuze voor het werken met een SLA op het gebied van grondzaken zorgt regelmatig voor onduidelijke rollen en verantwoordelijkheden bij de uitvoering;

[1] Met nieuwe initiatiefnemers wordt gedoeld op anderen dan de reguliere natuurorganisaties en/of waterschappen. Denk daarbij aan particulieren, ondernemers en gemeenten.
[2] Eind 2022 zijn 2 medewerkers in dienst van Groen Ontwikkelfonds Brabant.

- Groen Ontwikkelfonds Brabant is een relatief klein team. De toegenomen werkdruk is een risico voor de continuïteit en kwaliteit van Groen Ontwikkelfonds Brabant.

In ons risicodocument hebben we aangegeven welke maatregelen worden genomen om deze risico's te voorkomen dan wel te minimaliseren.
Overigens zijn niet alle risico's eenzijdig door Groen Ontwikkelfonds Brabant te beperken.

Groen Ontwikkelfonds Brabant zet intensief en proactief tal van communicatiemiddelen en -kanalen in om potentiële nieuwe natuurmakers te verleiden met ons mee te doen (*risico 1*). Dat doen we zowel online als offline. Onze vernieuwde informatie- en inspiratiegidsen en de gefilmde portretten van natuurmakers zijn voorbeelden van door ons ontwikkelde communicatiemiddelen.

Om de uitvoeringskracht (*risico 3*) te vergroten heeft Groen Ontwikkelfonds Brabant in 2021 het initiatief genomen tot een lerende evaluatie van de uitvoeringskracht van het netwerk van samenwerkende Manifestpartijen. In december 2021 heeft Bureau Zet een rapport hierover opgeleverd. Naar aanleiding hiervan is Groen Ontwikkelfonds Brabant in 2022, samen met de Manifestpartijen, gestart met een aantal zogenaamde "doorbraakcasussen". Door gezamenlijk de focus te leggen op een aantal 'taaie situaties' in de uitvoeringspraktijk willen we enerzijds een doorbraak bewerkstellingen in de betreffende casus en anderzijds hiervan leren voor vergelijkbare situaties elders in Brabant.

Eind 2022 zien we drie nieuwe risico's. Deze risico's worden uiteraard opgenomen in het nieuwe risicodocument 2023.
Allereerst vormt de aanhoudende onduidelijkheid over de stikstofaanpak een risico. Door deze onduidelijkheid is het voor veel agrariërs, met voor onze opgave relevante grondposities in het NNB, onduidelijk wat er wel en niet gaat gebeuren. Veel grondeigenaren wachten daarom de aangekondigde stikstofregeling af. Ook de onduidelijkheid over een wel of niet verplichte uitkoop van de zogenaamde piekbelasters zorgt begrijpelijkerwijs voor een afwachtende houding. Ondertussen is er relatief weinig (grond)dynamiek, zowel binnen als buiten het NNB (ruilgrond). Dit is een bedreiging voor de opdracht van Groen Ontwikkelfonds Brabant.
Het tweede risico heeft betrekking op de almaar aanhoudende onduidelijkheid over de rol van Groen Ontwikkelfonds Brabant bij de grote opgaven in de buitengebied van Brabant, waaronder de aanleg van nieuwe natuur. Duidelijk is dat 2023 een belangrijk transitiejaar wordt waarin keuzes gemaakt moeten worden over hoe deze opgaven gerealiseerd gaan worden. Om ons te kunnen voorbereiden op onze rol, hoe klein of groot ook, is het noodzakelijk dat er snel duidelijkheid komt. Ten tijde van het schrijven van dit bestuursverslag is er nog geen zicht op de termijn waarop die duidelijkheid komt. Dit ervaren wij als een groot risico voor de uitvoeringskracht die nodig gaat zijn om de resterende opgave te realiseren. Zowel opbouw als afbouw van Groen Ontwikkelfonds Brabant vergt namelijk tijd. En tijd is schaars. We hebben geen tijd te verliezen.
Het derde risico is imagoschade, en het verlies van vertrouwen, vanwege het eind 2022 plotseling weigeren van een flink aantal subsidieaanvragen voor 500 ha provinciaal NNB. Het betreft hier (ondernemende) natuurplannen waar vaak jarenlang door initiatiefnemers aan is gewerkt.

Vertrouwen komt te voet en gaat te paard. Het is belangrijk om, in tijden dat het vertrouwen in de overheid onder druk staat, alles in het werk te stellen om het vertrouwen terug te winnen.

De financiële continuïteit van Groen Ontwikkelfonds Brabant loopt, door de financiële relatie met de provincie, geen risico. Er zijn voldoende liquide middelen om de afgesproken plannen te kunnen uitvoeren.

1.9 Evaluatie Groen Ontwikkelfonds Brabant door KplusV

In 2012 heeft provincie Noord-Brabant vijf investeringsfondsen opgericht: de fondsen van Investeringsagenda Essent, te weten het Breedbandfonds, Innovatiefonds, Energiefonds, Groen Ontwikkelfonds Brabant en Brabant C (de laatste in 2014). Bij de oprichting is in Provinciale Staten afgesproken dat de fondsen elke vier jaar worden geëvalueerd. In 2017 zijn de fondsen voor het eerst geëvalueerd. In 2021 is een tweede evaluatie uitgevoerd door onderzoeksbureau KplusV. Het evaluatierapport is in november 2021 opgeleverd.

De centrale onderzoeksvraag was: “Wat is de voortgang, werkwijze, effectiviteit en efficiency van de Brabantse investeringsfondsen en wat is hun bijdrage aan het behalen van de beleidsdoelstellingen in Noord-Brabant?”.

De conclusie voor Groen Ontwikkelfonds Brabant luidde:

> Groen Ontwikkelfonds Brabant draagt in ruime mate bij aan het stimuleren en opschalen van een robuust natuurnetwerk in Brabant. De kosten die het omzetten van landbouwgebieden naar (ondernemende) natuur Groen Ontwikkelfonds Brabant met zich meebrengt kunnen de maatschappelijke partners niet zelf dragen. Naast het Groen Ontwikkelfonds Brabant zijn er vanuit provincie Brabant geen andere financieringsmogelijkheden voor de realisatie van het Natuurnetwerk Brabant. Het bestaan van het fonds is daarom van grote toegevoegde waarde voor de realisatie van het Natuurnetwerk Brabant, de realisatie van nieuwe natuur en andere aan natuur verwante opgaven en het in stand houden van biodiversiteit. In de toekomst liggen er nog veel opgaven, waarvoor het van belang is om vast te stellen welke rol Groen Ontwikkelfonds Brabant daarvoor kan hebben.

KplusV ziet vier aandachtspunten:

1. Het fonds voert haar opdracht zoals beoogd uit, maar er is versnelling en flexibiliteit nodig om de beoogde resultaten te halen voor 2027. Met name de processen met betrekking tot aankoop, verkoop en ruil van gronden lopen volgens de (juridische) procedures van de provincie. De lange duur van processen en procedures zou het realiseren van de doelen voor eind 2027 in gevaar kunnen brengen;
2. Er is extra inzet nodig om de doelen voor de inrichting van het rijksdeel van het NNB en de EVZ's te kunnen realiseren. Dit kan bereikt worden door (nog) meer in te zetten op communicatie naar mogelijke aanvragers. Ook het delen van goede praktijkvoorbeelden, waaruit blijkt dat het doen van een aanvraag bij Groen Ontwikkelfonds Brabant financieel iets oplevert, kan resulteren in een stijging in aanvragen;

3. Het functioneren van het fonds hangt sterk aan de netwerken en inzet van de huidige directeur. Deze afhankelijkheid brengt kwetsbaarheid met zich mee voor de continuïteit van het fonds;

4. Om het NNB te kunnen realiseren moet worden nagedacht over de positie van Groen Ontwikkelfonds Brabant en de governance van het grotere samenewerkingsverband waarbinnen Groen Ontwikkelfonds Brabant opereert. Het is nog onduidelijk hoe een fonds als Groen Ontwikkelfonds Brabant zich verhoudt tot de aanpalende grote opgaven die op de provincie afkomen en of en hoe het fonds een rol heeft/krijggt in de uitvoering daarvan.

Groen Ontwikkelfonds Brabant heeft in 2022 verschillende acties ondernomen om, al dan niet in overleg met provincie Noord-Brabant, uitvoering te geven aan deze aandachtspunten. Hieronder een korte samenvatting per aandachtspunt.

Ad 1)
Vanwege een aantal personeelswisselingen in het programmamanagement van het Programma MPO van provincie Noord-Brabant is het niet nog niet gelukt om tot een gezamenlijke oplossing van dit knelpunt te komen in 2022. Het gesprek hierover wordt in 2023 voortgezet.

Ad 2)
Dit aandachtspunt is onverminderd relevant. Zie de passage hierover bij paragraaf 1.6: KPI's.

Bioloog Henny Brinkhof heeft in totaal bijna 13 hectare in het Annabos in Uden ingericht als nat schraalland en -deels- ruigteveld. Met succes, want ondanks een aantal droge zomers ontwikkelt de nieuwe natuur zich voortvarend. In 2022 werden er 219 verschillende soorten planten gevonden.

Ad 3)
In 2022 is de functie procesmanager vervangen door een bestuurssecretaris en is besloten om te werken met een kernteam. Daarmee is een stevigere basis gelegd onder de organisatie van Groen Ontwikkelfonds Brabant.

Ad 4)
Dit aandachtspunt is onverminderd relevant. Zie de passage hierover bij paragraaf 1.9: risico's.

1.10 2023 en verder!

"Natuur realiseren in roerige tijden" is het thema van het jaarplan 2023 van Groen Ontwikkelfonds Brabant.
Het geeft beknopt én krachtig aan waar wij in 2023 op gaan inzetten!

Op onze website is het jaarplan 2023 na te lezen.
Veel leesplezier.

Heeft u tips of aanbevelingen?
We horen ze graag via info@groenontwikkelfondsbrabant.nl of 06 - 30956450.

De natuurinclusieve streekboerderij BoerInNatuur, gelegen in De Maashorst tussen Uden en Oss, geldt als het eerste professionele agroforestrybedrijf in Nederland.

2. Jaarrekening 2022

2.1 Balans per 31 december 2022

(in € na verwerking voorstel esultaatbestemming)

Activa	2022	2021
Vlottende Activa		
Debiteuren Openbare Lichamen	1.588.078,58	422.688,64
Debiteuren Niet-Financiële instellingen	0,00	1.452,00
Vordering op Provincie inzake schatkistbankieren	5.495.726,77	1.152.828,75
Totaal vlottende activa	**7.083.805,35**	**1.576.969,39**
Overlopende activa		
Vooruitbetaalde bedragen	39.564,50	27.282,17
Nog te ontvangen bedragen	377.729,15	6.719.917,99
Totaal overlopende activa	**417.293,65**	**6.747.200,16**
Totaal activa	**7.501.099,00**	**8.324.169,55**

Passiva	2022	2021
Eigen Vermogen		
Gestort kapitaal	1,00	1,00
Totaal Eigen Vermogen	**1,00**	**1,00**
Kortlopende schulden & overlopende passiva		
Crediteuren Algemeen	242.781,01	224.352,06
Nog te betalen bedragen	1.053.323,36	520.910,51
Vooruitontvangen bedragen	6.204.993,63	7.578.905,98
Totaal kortlopende schulden & overlopende passiva	**7.501.098,00**	**8.324.168,55**
Totaal passiva	**7.501.099,00**	**8.324.169,55**

2.2 Winst-en-verliesrekening over 2022 (in €)

Winst- en verliesrekening	2022		2021	
Opbrengsten				
Overige bedrijfsopbrengsten		31.103.454,53		24.713.400,37
Overige baten		21.425,67		0,00
Totaal opbrengsten		**31.124.880,20**		**24.713.400,37**
Bedrijfskosten				
Subsidieverlening	30.074.851,63		23.767.836,75	
Loon	70.749,22		51.598,86	
Sociale- en pensioenlasten	82.153,22		63.442,20	
Overige personeelskosten	8.643,29		6.431,80	
Overige bedrijfskosten	888.482,84		824.090,76	
Totaal bedrijfskosten		**31.124.880,20**		**24.713.400,37**
Resultaat		**0,00**		**0,00**

2.3 Kasstroomoverzicht (in €)

	2022		2021	
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo bedrijfsopbrengsten en -lasten				
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen en boekverlies desinvesteringen				
Mutatie voorzieningen				
Veranderingen in werkkapitaal:				
Voorraden				
Vorderingen -/- vordering kapitaalstorting	5.165.968,57		-6.871.874,52	
Kortlopende schulden -/- investeringscrediteuren	-823.070,55		-16.171.771,13	
		4.342.898,02		-23.043.645,65
Kasstroom uit bedrijfsoperaties				
Vennootschapsbelasting				
Ontvangen rente	21.425,67			
		21.425,67		
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		**4.364.323,69**		**-23.043.645,65**
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investeringen in materiële vaste activa				
Desinvesteringen in materiële vaste activa				
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Uitkering resultaat voorgaand jaar				
Ontvangst kapitaalstorting (resultaat)				
Ontvangst kapitaalstorting (in overige reserve) resultaat				
Uitkering ten laste van agioreserve				
Aangetrokken langlopende schulden				
Aflossing langlopende schulden				
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Mutatie geldmiddelen		**4.364.323,69**		**-23.043.645,65**
Saldo 01-01 vrij beschikbare liquide middelen		1.152.828,75		24.196.474,40
Saldo 31-12 vrij beschikbare liquide middelen		5.495.726,77		1.152.828,75
Mutatie geldmiddelen		**4.342.898,02**		**-23.043.645,65**

Van Gilze-Rijen via Breda naar Alphen-Chaam is een ecologische verbindingszone aangelegd. Uit de jaarlijkse monitoring blijkt dat de met uitsterven bedreigde boomkikker zich langzaam maar zeker verplaatst langs deze 11 kilometer lange, gelijknamige ecologische verbindingszone.

2.4 Toelichting op de jaarrekening

2.4.1 Algemeen

Groen Ontwikkelfonds Brabant ondersteunt particulieren, ondernemers en overheden bij het realiseren van nieuwe natuur. Het fonds is in 2014 opgericht om voor eind 2027 het Natuur Netwerk Brabant te realiseren en heeft geld en grond beschikbaar om haar doel te bereiken. Groen Ontwikkelfonds Brabant is een zelfstandige B.V., met provincie Noord-Brabant als enig aandeelhouder. De statutaire vestigingsplaats is ’s-Hertogenbosch onder Kamer van koophandel nummer 60590785.

Toepasselijk verslaggevingsstelsel

Volgens de omvangscriteria van het Burgerlijk Wetboek (Titel 9 BW 2) is de rechtspersoon over het boekjaar een middelgrote onderneming. De jaarrekening is opgesteld op basis van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

Continuïteitsveronderstelling

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.
In het kader van de uitvoering van de Subsidieregeling is met provincie Noord-Brabant een ‘overeenkomst uitvoeren Subsidieregeling realisering natuurnetwerk Noord-Brabant’ afgesloten. Voor het uitvoeren van de opdracht door Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. ontvangt de

vennootschap gelden vanuit provincie Noord-Brabant. Hiermee is de continuïteit van de vennootschap gewaarborgd.

Herstel materiële fout
Nadat de jaarrekening 2021 is vastgesteld en goedgekeurd door de accountant, is in de jaarrekening 2022 een materiële fout geconstateerd met betrekking tot de verwerking van de restantverplichting (20%) bij inrichtingssubsidies, daar waar reeds 80% als voorschot als last is opgenomen. Als gevolg van deze fout zijn de balansposities, de subsidielast en de opbrengsten niet correct verwerkt.
De vergelijkende cijfers 2021 in de balans zijn op de posten 'nog te betalen subsidies' en 'vooruitontvangen subsidiegelden provincie' aangepast met € 501.095,04 en de last voor 'subsidieverlening' en 'overige opbrengsten' zijn aangepast naar € 294.578,68. Tevens is in de toelichting het overzicht 'nog te besteden subsidiegelden' aangepast. Omdat alle genomen subsidielasten één-op-één worden vergoed door provincie Noord-Brabant heeft het herstel van deze fout geen effect gehad op het resultaat en het eigen vermogen.

Doel en activiteiten
Op 25 april 2014 is Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. opgericht door provincie Noord-Brabant. Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. heeft tot doel het realiseren van het Natuurnetwerk Brabant. Concreet luidt de opdracht in de Aandeelhoudersinstructie van 15 december 2022:

- *realisatie van 2.559 ha. provinciale NNB;*
- *realisatie van 4.032 ha. rijks NNB;*
- *inrichting van* 2.559 *ha. provinciale- en* 5.684 *ha. rijks NNB;*
- *realisatie van 1.280 ha EVZ.*

Natuur en Landschap zijn van groot belang voor een gezonde leefomgeving en het welzijn van de burgers in Noord-Brabant. Ook als vestigingsfactor voor het bedrijfsleven is de kwaliteit van natuur en landschap van belang. Daarom heeft de provincie in 2012 in de kadernota Brabant Uitnodigend Groen de ambitie uitgesproken om zich in te spannen voor de realisatie van het volledige Natuurnetwerk Brabant (NNB), inclusief de Ecologische Verbindingszones (EVZ). De realisering hiervan zal op een vernieuwende wijze plaatsvinden. Meer interactie met de omgeving, vaak gebiedsgericht. De oprichting van Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. past in deze ambitie. Deze ambitie is opnieuw opgenomen in het Beleidskader Natuur dat in 2022 is vastgesteld door Provinciale Staten van Noord-Brabant.

Het fonds heeft de resultaatverplichting om uiterlijk in 2027 het Natuurnetwerk Brabant te realiseren. Op basis van de aanvragen kan het fonds aan initiatiefnemers subsidies in de vorm van geldbedragen, leningen of garanties verstrekken om natuur te realiseren. Ook beschikt het fonds over gronden die ofwel naar een definitief natuurbeheer kunnen worden overgedragen ofwel beschikbaar zijn als ruilgrond voor grondbezitters.

Financiële relatie met provincie Noord-Brabant
Onderstaande financiële relaties tussen provincie Noord-Brabant en Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. zijn in het kader van deze jaarrekening 2022 van belang:

- de twee geldstromen van provincie Noord-Brabant naar Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. in het kader van:
    - de opdracht voor organisatiekosten;
    - subsidieverlening bestaande uit:
        - de uitvoering van de subsidieregeling tot en met 31 december 2019;
        - de nieuwe opdracht tot het verlenen van subsidie per 1 januari 2020.

- de verrekening van de uren, deels via de exploitatie van de gronden, in het kader van de SLA's (Service Level Agreements) en detacheringen; Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. huurt personeel en diensten in van verschillende onderdelen van provincie Noord-Brabant.

Financiële middelen ten behoeve van uitoefening doelstellingen
De vennootschap heeft voor de uitoefening van haar taken de volgende middelen ter beschikking.

Middelen	31-12-2022
Geldmiddelen	258.490.560,18
Gronden en opstallen	64.910.793,09
	323.401.353,27

Het verloop van de middelen in het verslagjaar 2022 is als volgt.

Middelen	31-12-2021	mutatie 2022	31-12-2022
Geldmiddelen	183.641.172,00	74.849.388,18	258.490.560,18
Gronden en opstallen	59.408.369,00	5.502.424,09	64.910.793,09
	243.049.541,00	**80.351.812,27**	**323.401.353,27**

Geldmiddelen
Per 1 januari 2020 heeft Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. de opdracht gekregen om in mandaat de provinciale subsidieregeling uit te voeren. Voor de uitvoering van deze opdracht is door de provincie een eerste tranche van € 59,2 miljoen in 2020 en een tweede tranche van € 28,5 miljoen in 2021 beschikbaar gesteld.
Voor de subsidieregeling tot en met 31 december 2019 was oorspronkelijk een subsidie-beschikking afgegeven van € 198,4 miljoen. De subsidiebeschikking voor deze oude regeling is per 31 december 2019 naar beneden bijgesteld op grond van de realisaties en de nog openstaande subsidieverplichtingen tot een bedrag van € 96 miljoen per 31 december 2019. Deze is uiteraard nog niet verwerkt in deze jaarrekening.

In 2022 is een aanvullende beschikking afgegeven voor een van bedrag van € 34,8 miljoen.
Van de € 218,5 miljoen aan toegezegde subsidie middelen is € 162,4 miljoen gesubsidieerd/besteed en resteert er ultimo 2022 een bedrag van € 56,1 miljoen.

John Heesakkers van Janmiekeshoeve in Mariahout past op 18,5 hectare van zijn landbouwgrond de principes van agroforestry toe.

Gronden en gebouwen

Door zowel de provincie als het Rijk zijn gronden ter beschikking gesteld voor de realisatie van de doelstellingen. Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. kan door middel van de 'Overeenkomst trekkingsrecht Grond' (gedateerd 1 juli 2014) beschikken over de in de bijlage bij deze overeenkomst vermelde gronden (zogenaamde 0-meting). De mutatie in 2022 is het gevolg van aan- en verkopen voor een bedrag van € 5,5 miljoen en is er een negatief exploitatieresultaat op deze gronden en gebouwen in 2022 gerealiseerd van € 3,6 miljoen. Dit negatieve resultaat is onderdeel van de businesscase van Groen Ontwikkelfonds Brabant, en maakt, vanwege de overeengekomen governance op het gebied van grond en gebouwen, geen deel uit van deze jaarrekening. De verantwoording vindt plaats in de jaarrekening van de provincie.

2.4.2 Grondslagen voor balanswaardering

Algemeen

De waardering van activa en passiva is gebaseerd op het stelsel van historische kosten, tenzij hierna anders is aangegeven. Niet genoemde activa en passiva zijn voor de nominale waarde in de balans opgenomen. De grondslagen zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van vorig jaar.

Grondslag vorderingen
Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, inclusief de transactiekosten. Na de eerste verwerking vindt waardering plaats tegen de geamortiseerde kostprijs. Bij het ontbreken van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Debiteuren
De debiteuren zijn bij de eerste verwerking in de balans gewaardeerd tegen de reële waarde, die gelijk is aan de kostprijs op het moment van de transactie. Na deze eerste verwerking vindt de waardering plaats tegen de geamortiseerde kostprijs. De geamortiseerde kostprijs is gelijk aan de nominale waarde van de vordering. Voorzieningen wegens oninbaarheid zijn in mindering gebracht op de aldus bepaalde waarde van de vordering. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen
De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor zover liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, is hiermee indien noodzakelijk, bij de waardering rekening gehouden.

Kortlopende schulden
Alle kortlopende schulden zijn bij de eerste verwerking in de balans gewaardeerd tegen de reële waarde, die gelijk is aan de kostprijs op het moment van de transactie. Na deze eerste verwerking vindt de waardering plaats tegen de geamortiseerde kostprijs. De geamortiseerde kostprijs is gelijk aan de nominale waarde van de schulden bij het ontbreken van (dis)agio.

2.4.3 Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen
Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen opbrengsten en kosten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen. De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben.

Opbrengsten
Onder opbrengsten wordt verstaan de opbrengst uit levering van diensten. De overige opbrengsten hebben betrekking op ontvangen exploitatiesubsidies. Exploitatiesubsidies worden als baten verwerkt in de winst-en-verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt, opbrengsten zijn gederfd of een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan en indien het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen.

Met betrekking tot de hiervoor genoemde gronden geldt dat deze niet direct als subsidie verstrekt worden. Derhalve zijn provincie Noord-Brabant en Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. in de Overeenkomst trekkingsrecht Grond met elkaar overeengekomen dat Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. over gronden van provincie Noord-Brabant en het Rijk kan beschikken en dat deze ingezet kunnen worden voor de realisatie van de natuuropgave. Op basis van deze overeenkomst heeft de provincie het recht om haar medewerking aan een grondtransactie te weigeren.

De resultaten die worden behaald met verkoop van gronden worden door middel van ophoging/verlaging van de budgetten door provincie Noord-Brabant verrekend met Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V.

In de ‘Overeenkomst trekkingsrechten’ is afgesproken dat de netto-opbrengst van de pacht en de verkoop van grond ten goede komt aan Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V.

Onder de opbrengsten zijn de twee geldstromen van provincie Noord-Brabant naar Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. verantwoord:
- organisatiekosten;
- subsidie oude en nieuwe subsidieregeling.

De subsidies worden pas verwerkt, indien er redelijke zekerheid is dat zal worden voldaan aan de voorwaarden verbonden aan de betreffende subsidie. Dit houdt in dat de subsidies ten gunste van de winst-en-verliesrekening komen in het jaar waarin de daarmee samenhangende bestedingen worden verwerkt.

Subsidies
Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. neemt de lasten van de verwerving-, functiewijziging- en inrichtingsubsidies voor 100% op het moment dat juridische borging heeft plaatsgevonden via het vestigen van een Kwalitatieve Verplichting of feitelijke overdracht van gronden.

Kosten
De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. (Voorzienbare) verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en indien wordt voldaan aan de voorwaarde voor het opnemen van voorzieningen.

Belastingen
Provincie Noord-Brabant heeft bij de oprichting van Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. onderstaande afspraken met de Belastingdienst gemaakt over de btw:

- Er is geen sprake van btw-ondernemerschap van Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V.
- Btw wordt zoveel mogelijk naar provincie Noord-Brabant doorgeschoven. 80% van de btw die aan Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. in rekening wordt gebracht wordt naar de provincie doorgeschoven en door de provincie gecompenseerd bij het btw-compensatiefonds. De resterende 20% aan btw is op basis van de systematiek van de Wet Omzetbelasting 1968 (toerekenbaar aan vrijgestelde prestaties) niet compensabel/verrekenbaar.

Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. is in het kader van de doorlevering en/of verkoop van gronden in specifieke gevallen aan te spreken op de omzetbelasting.

Met ingang van 1 januari 2016 is Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. onderworpen aan de heffing van vennootschapsbelasting. Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. heeft in 2016 met het Bureau Belastingplicht Overheidsondernemingen van de Belastingdienst overleg gevoerd over haar vpb-positie en concrete afspraken gemaakt over de toepassing van vrijstellingen.

Op 13 Februari 2019 heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State een uitspraak (ECLI:NL: RVS:2020:413) gedaan waaruit is af te leiden dat Subsidieregelingen als gevolg van deze uitspraak moeten berusten op een wettelijk voorschrift, oftewel een algemeen verbindend voorschrift. Algemeen verbindende voorschriften kunnen niet worden vastgesteld door private partijen.

Voor Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. heeft deze uitspraak tot gevolg dat er geen wettelijke rechtsgrond aanwezig kan worden geacht op basis waarvan Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. gerechtigd is tot het verstrekken van subsidies. Zodoende heeft provincie Noord-Brabant in samenwerking met Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. een subsidieregeling opgesteld in combinatie met een mandaatverlening. Deze is met ingang van 1 januari 2020 in werking getreden. De subsidieverlening vindt sindsdien plaats op grond van een opdrachtverlening vanuit provincie Noord-Brabant (i.s.m. het College van Gedeputeerde Staten). Dit heeft tot gevolg dat Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. nu geen 'subsidiepot' meer verkrijgt van provincie Noord-Brabant, maar een opdracht tot het verlenen van subsidies in de daartoe aangewezen gevallen.

Deze wijzigingen zouden mogelijk ook gevolgen hebben voor de btw. Met ingang van 1 januari 2020 kwalificeerde Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. zich daarom mogelijk als ondernemer voor de btw. In samenspraak met de Belastingdienst is echter vastgesteld dat de huidige btw-systematiek gehandhaafd blijft.

2.5 Toelichting op de balans

Vlottende Activa

Vorderingen
Alle vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar.

Vordering provincie Noord-Brabant
De debiteuren hebben betrekking op de doorgeschoven btw ad € 74.281,17, de declaratie van de detacheringskosten van december 2022 € 24.812,33 en de organisatiekosten over 2022 van € 1.488.985,08 aan provincie Noord-Brabant.
Het saldo liquide middelen heeft ultimo 2022 volledig betrekking op de rekening-courant bij de schatkist en is hierdoor een vordering op provincie Noord-Brabant van € 5.495.726,77.

Overlopende activa
De overlopende activa is als volgt opgebouwd.

Overlopende activa	31-12-2022	31-12-2021
Vooruitbetaalde bedragen	39.564,50	27.282,17
Nog te ontvangen bedragen	377.729,15	6.719.917,99
	417.293,65	**6.747.200,16**

De vooruitbetaalde bedragen hebben betrekking op communicatiekosten € 11.722,50, inhuur derden € 27.092,- en een voorschot op nog te declareren kosten 2023 € 750,00 van een personeelslid. De nog te ontvangen bedragen is opgebouwd uit een nog te ontvangen verstrekte subsidiegelden € 353.663,31-, rente provincie Noord-Brabant 4e kwartaal € 20.799,50 en ziektegelduitkeringen € 3.266,34

Eigen vermogen

Kapitaal

Het geplaatst en gestort kapitaal bedraagt € 1, zijnde één aandeel van nominaal € 1.

Kortlopende schulden

Crediteuren

De crediteuren kunnen als volgt worden gespecificeerd.

Crediteuren	31-12-2022	31-12-2021
Crediteurenschuld Provincie i.v.m. dienstverlening	72.313,93	100.884,20
Overige crediteuren	170.467,08	123.467,86
	242.781,01	**224.352,06**

De crediteurenschuld aan de provincie bestaat uit nog te betalen declaratie door de provincie in het kader van de SLA en detacheringen. De overige crediteuren betreffen nog te betalen kosten voor dienstverlening van derden, sociale lasten, subsidie en declaraties.

Overige schulden en overlopende passiva

De overlopende passiva kunnen als volgt worden gespecificeerd.

Overige schulden en overlopende passiva	31-12-2022	31-12-2021
Nog te betalen overige kosten	1.053.323,36	520.910,51
Nog te besteden subsidiegelden programmakosten	6.204.993,63	7.578.905,98
	7.258.316,99	**8.099.816,49**

De ‘nog te betalen overige kosten’ hebben betrekking op de nog te betalen subsidies van € 960.629,74, nog te crediteren bedragen aan de provincie van € 39.524,91, bijdrage Burgerbossen van € 33.360,00, te betalen accountantskosten van € 13.700,00 en een reservering voor nog te betalen vakantietoeslag van € 6.108,71 over 2022.
De nog te besteden subsidiegelden programmakosten zijn als volgt opgebouwd.

Nog te besteden subsidiegelden programmakosten:

Gerealiseerde subsidie oud regime	2.477.798,48	
Vooruitontvangen bedragen 2021	8.080.001,02	-/-
Vooruitontvangenbedragen oude subsidieregeling	**5.602.202,54**	
Gerealiseerde subsidie nieuw regime	26.716.661,18	
Correctie 20% inrichtingssubsidie 2022	459.534,70	
Nog te betalen kosten burgerbossen	33.360,00	
Gerealiseerde opdracht organisatiekosten 2022	1.028.602,90	
Gerealiseerde opdracht notaris en taxatiekosten 2022	420.857,27	
Totaal kosten 2022	**28.659.016,05**	
Ontvangen opdracht inzake organisatiekosten 2022	1.028.602,90	-/-
Ontvangen opdracht inzake notaris en taxatie kosten 2022	420.857,27	-/-
Ontvangen voor burgerbossen 2022	33.360,00	-/-
Ontvangen subsidiegelden	35.000.000,00	-/-
Correctie vooruitontvangen subsidiegelden 2021	501.095,04	-/-
Nog te ontvangen bedragen 2021	6.719.917,99	+/+
Vooruitontvangenbedragen nieuwe subsidieregeling	**602.791,09**	

De Verborgen Raamvallei in. de gemeente Land van Cuijk

2.6 Toelichting op de winst-en-verliesrekening

Overige bedrijfsopbrengsten
De post overige bedrijfsopbrengsten heeft betrekking op, van de provincie ontvangen, financiele middelen. Toegekend aan Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. over het boekjaar 2022 ter dekking van:

- organisatiekosten;
- programmakosten.

Subsidies zijn ten gunste van de winst-en-verliesrekening verantwoord in het jaar waarin de daarmee samenhangende organisatiekosten en besteding van programmakosten zijn verantwoord.
Op basis van het besluit tot verlening van de begrotingorganisatiekosten is door de provincie aan Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. een bedrag toegekend en ontvangen van € 1.076.000,00.
Van het in totaal toegekende subsidiebedrag is in 2022 € 1.028.602,90 besteed aan kosten.

In de onderstaande tabel is gespecificeerd hoe de organisatiekosten zijn opgebouwd.

Overige bedrijfskosten	2022	2021
Huur gebouwen	80.194,96	74.628,32
Investeringscommissie subsidies	17.075,97	7.991,07
Investeringscommissie grond	17.075,96	21.529,76
SLA Financieel Beheer	6.243,04	3.360,24
Communicatie	128.138,49	74.463,90
Accountant	33.682,03	23.713,02
Bestuurssecretaris	50.401,57	80.854,02
Rentelasten en soortgelijke kosten	488,04	374,00
Overig	44.894,55	29.241,97
Verzekeringen	1.830,77	1.818,67
Subsidie coördinator/medewerker subsidie	245.872,18	163.667,69
Administratieve ondersteuning	38.016,13	52.180,47
Medewerker kwalitatieve verplichtingen	66.947,89	98.269,03
Medewerker natuurgrond	16.113,24	27.236,06
Medewerker gebiedsafspraken/financiën	118.883,09	116.240,99
Inhuur derden	22.624,93	48.521,55
	888.482,84	**824.090,76**

Overige baten	2022	2021
Rente	21.425,67	0,00
	21.425,67	**0,00**

Personeelskosten	2022	2021
Loon	70.749,22	51.598,86
Sociale- en pensioenlasten*)	82.153,22	63.442,20
Overige personeelskosten	8.643,29	6.431,80
	161.545,73	**121.472,86**

*) Betreffen werkgever- en werknemerslasten

Werknemers (in fte)

Eind 2022 zijn er 2 werknemers in dienst van de vennootschap voor 1,89 fte.

Anton Vos ontwikkelt natuurvoedselbossen. 'Zelfredzame' voedselbossen, waarvan het ontwerp is gestoeld op het functioneren van natuurlijke bosecosystemen. De keuze voor de gebruikte planten is gebaseerd op zowel het zichzelf in stand houden van het voedselbos als op het versterken van de biodiversiteit in de omgeving.

2.7 Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Doorbelaste kosten uit hoofde van dienstverleningsovereenkomsten
De vennootschap heeft diverse werkzaamheden uitbesteed aan provincie Noord-Brabant. Hiertoe zijn dienstverlenings- en detacheringsovereenkomsten afgesloten met onderdelen van provincie Noord-Brabant:

- SLA Vastgoed;
- SLA Financiële administratie;
- Detacheringsovereenkomsten voor diverse medewerkers.

De looptijd van de genoemde overeenkomsten is gelijk aan de looptijd van de vennootschap en zullen van rechtswege eindigen bij ontbinding van de vennootschap.

Huurverplichtingen
De vennootschap heeft een huurovereenkomst afgesloten met provincie Noord-Brabant voor de huur van kantoorruimten. De huurverplichting bedraagt € 46.329,96 per jaar. Daarnaast bedraagt de vergoeding voor gebruik van ICT-faciliteiten € 32.500,00.

Subsidieverplichtingen
Ultimo 2022 bedraagt het saldo aan nog uit te betalen subsidieverplichtingen € 51.672.075,46, waarvan € 24.223.505,97 onderdeel is van de oude subsidieregeling, € 27.448.569,49 onderdeel van de nieuwe subsidieregeling. In 2022 heeft er een correctie plaatsgevonden voor de lastneming van 20% inrichtingssubsidie buiten de verplichtingen om van € 459.534,70. Deze correctie heeft geen invloed gehad op de verplichtingen.
In onderstaande tabel is zichtbaar hoe deze verplichting tot stand komt:

2022 (per 31 december 2022)

verloop subsidieregeling < 2020	
saldo verplichtingen 1-1-2022	30.768.825,75
realisatie 2022	2.477.798,48
Saldo	28.291.027,27
openstaande verplichtingen per 31-12-2022	24.223.505,97
vrijval	**4.067.521,30**

verloop subsidieregeling per 1-1-2020	
Saldo verplichtingen per 1-1-2022	23.965.831,69
nieuwe subsidieverplichtingen 2022	34.083.382,07
realisatie 2022	26.716.661,18
	31.332.552,58
Saldo verplichtingen per 31-12-2022	27.448.569,49
vrijval	**3.883.983,09**
Alle openstaande subsideverplichtingen 1-1	**54.734.657,44**
Alle openstaande verplichtingen 31-12-2022	**51.672.075,46**

2.8 WNT-verantwoording 2022 Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V.

De WNT is van toepassing op Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. Het voor Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 192.000,00 (het algemene bezoldigingsmaximum van € 216.000,00 vermenigvuldigd met de deeltijdfactor).

Bezoldiging topfunctionarissen

bedragen x € 1	**M.C.T. Fiers**
Functiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,88889
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 88.532
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 10.383
Subtotaal	*€ 98.915*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 192.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	€ 98.915
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2021	
bedragen x € 1	**M.C.T. Fiers**
Functiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,88889
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 88.421
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 16.532
Subtotaal	*€ 104.952*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 185.778
Totale bezoldiging	€ 104.952

2.9 Overige gegevens

Vaststelling en goedkeuring jaarrekening
De Algemene Vergadering heeft de jaarrekening 2022 vastgesteld op 11 juli 2023.

Statutaire regeling betreffende de bestemming van het resultaat
In de Oprichtingsstatuten van Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. staat in artikel 28.1 vermeld dat de algemene vergadering op basis van de jaarrekening bevoegd is tot het bestemmen van het resultaat en het vaststellen van uitkeringen.

Voorstel bestemming resultaat 2022
De Algemene Vergadering van Aandeelhouders wordt voorgesteld het resultaat over 2022 als volgt te bestemmen:
Onttrekking/toevoeging aan de algemene reserves € 0

Dit voorstel is reeds als zodanig verwerkt in de jaarrekening 2022.

Ondertekening door Directie en Aandeelhouder

’s-Hertogenbosch, 11 juli 2023

…….. ……..

M.C.T. Fiers
Directeur
Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V.

S. Smeulders
Gedeputeerde
Provincie Noord-Brabant